

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för svenska språket

En studie om fonetiska svårigheter
hos andraspråksinlärare med grekiska som modersmål

Marianna Andersson Glinatsi

Specialarbete, 15 hp
Svenska som andraspråk, SSA133 (61-90 hp)
Vårterminen 2011
Handledare: Sofia Tingsell

Förord

Jag skulle vilja tacka min handledare Sofia Tingsell som tålmodigt har stöttat mig genom arbetets gång med sina entusiastiska och motiverande råd. Ett stort tack till de informanter som har ställt upp och möjliggjort denna undersökning. Avslutningsvis vill jag tacka min familj – mamma, pappa, syster och mormor - som stöttat mig under arbetets gång samt min vän Fredrik Harstad som korrekturläst, kommit med kloka råd samt stöttat mig under arbetet.

Varmt tack.

Göteborg september 2011

Marianna Andersson Glinatsi

Sammandrag

Syftet med detta arbete är att undersöka vilka fonetiska svårigheter personer med grekiska som modersmål möter då de ska lära sig svenska.

Detta har undersökts genom en kontrastiv studie inom fonetik och uttal hos greker som är andraspråksinlärare av det svenska språket samt genom en performansanalys. Genom den kontrastiva studien redovisas skillnader mellan det grekiska och det svenska fonetiska systemet där man delvis kan förutse vilka svårigheter en andraspråksinlärare har att vänta. Med hjälp av intervjuer och performansanalysen av dessa, analyseras och kartläggs de fonetiska svårigheter som mina valda informanter hade på ett uttalstest som jag själv konstruerat.

Resultatet visade att andraspråksinlärarna gjorde de fel som jag förväntade mig utifrån de fonologiska skillnader som finns mellan de två språken. De mest frekventa felgrupperna blev avsaknad av aspiration, samt uttalet av vokaler (långa vokaler och läpprundning). De mindre frekventa avvikelserna var sje-, ngg- och h-ljudet samt klusiltoning. Det som ingen informant hade svårighet med var palataliseringen. De mest frekventa rätt var s-toningen, s-ljudet samt stämtonsassimilationen.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Syfte och frågeställningar	6
3. Teoretisk bakgrund	7
3.1 Kontrastiv analys.....	7
3.1.1 Andra förklaringar till avvikelser i en andraspråksinlärares språk	8
3.2 Performansanalys	8
3.3 Det grekiska fonetiska systemet	8
3.3.1 Kort om grekiska språket.....	9
3.3.2 Skillnader mellan det svenska och grekiska fonologiska systemet	10
4. Material och metod	12
4.1 Material.....	12
4.1.1 Informanterna.....	12
4.1.2 Testet	12
4.2 Metod.....	13
4.2.1 Metodisk ansats	13
4.2.2 Urvalskriterier och avgränsningar.....	13
4.2.3 Genomförande.....	13
4.3 Etiska aspekter	14
5. Resultat.....	16
5.1 Vilka fonetiska fel kan man förutsäga utifrån skillnader mellan det svenska och grekiska fonetiska systemet?	16
5.2 Vilka fonetiska avvikelser gör studiens informanter i det styrda och spontana talet? Finns det vissa fel som är mer frekventa än andra? Om ja, vilka är dessa fel?	16
5.2.1 Fonetiska avvikelser som resultat från intervjuerna	17
5.2.2 Informanternas mest frekventa och mindre frekventa fel	19
5.2.3 Vilka rätt gör informanterna i det styrda och spontana talet?	20
6. Diskussion och slutsatser	21
6.1 Slutsatser.....	21

	4
6.2 Metoddiskussion	21
6.3 Resultatdiskussion.....	22
6.4 Fortsatt forskning	23
Litteraturförteckning	24

Bilagor 1 - 5

1. Inledning

Språket är människans viktigaste instrument för att kommunicera och föds därför med vissa förutsättningar för att använda ett språk, där det talade språket är det primära. (Lundström-Holmberg & af Trampe, 2001). Vår talapparat gör att vi kan framställa olika och komplicerade ljud, våra hörselorgan kan urskilja dessa ljud och vår hjärna styr talet, hörseln samt ger ljuden ett innehåll och en betydelse.

Barnet föds i ett språksamhälle, och språket som barnet tillägnar sig som sitt modersmål blir det språk som talas i detta språksamhälle (Lundström-Holmberg & af Trampe, 2001). Till skillnad från barnet som inte har något bakgrundsspråk, har en vuxen andraspråksinlärare redan ett primärspråk utvidgat med ord, grammatik, uttal och andra språkliga regler och principer på vilka inläraren grundar sin andraspråksinläring (Hyltenstam & Lindberg, Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle, 2004).

Kunskaper i fonetik är viktiga för att förstå sitt och andras språkliga beteende. Dessutom kan sådana kunskaper vara till hjälp för den egna inläringen av ett andraspråk eller främmande språk, och när man ska undervisa andra. Om man som pedagog har kunskap om målgruppens modersmål har man större förståelse för orsakerna till deras uttalssvårigheter och kan därmed möta eleven där hon är.

Anledningen till att jag valde att göra en analys av det grekiska språkets fonetik är för att jag har vuxit upp i en svensk-grekisk miljö. Båda mina föräldrar var inlärare av ett andraspråk. Min svenska mamma lärde sig grekiska som vuxen och min grekiska pappa lärde sig svenska, medan jag och min syster växte upp som tvåspråkiga. Jag har själv upplevt min pappas svårigheter vid hans inläring av det svenska språket, och har alltid undrat varför vissa ljud har varit svåra för honom att uttala. Att det inte finns så mycket material om grekisk fonetik gör ämnet än mer intressant.

Mitt syfte med detta arbete är att ta reda på vilka uttalssvårigheter som kan komma att mötas då en elev med grekiska som modersmål ska lära sig svenska. Min undersökning grundas på intervjuer samt performativanalys av dessa.

Redovisningen som följer anger punkter som en inlärare med grekiska som modersmål kan få problem med vid svenskinläringen. Inläraren behöver inte göra dessa fel eftersom inläringen av uttalet beror på flera olika faktorer, både språkliga och utomspråkliga. Dock finns en tendens till att vissa fel alltid uppkommer.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att jämföra svenska språkets fonetiska struktur med det grekiska samt redovisa de svårigheter med svenskt uttal som observerats hos andraspråksinlärare med grekiska som modersmål. Dessutom vill jag undersöka om vissa avvikelser är mer frekventa än andra. Mina frågeställningar blir därmed följande:

- Vilka fonetiska fel kan man förutsäga utifrån skillnader mellan det svenska och grekiska fonetiska systemet?
- Vilka fonetiska fel gör studiens informanter i det styrda respektive spontana talet? Finns det vissa fel som är mer frekventa än andra? Om ja, vilka är dessa fel?
- Vilka rätt gör informanterna i det styrda respektive spontana talet?

Jag har begränsat mig till fonemljuden och enstaka ljud och bortsett från intonation, betoning och prosodi.

3. Teoretisk bakgrund

I detta kapitel förklarar jag närmare begreppen kontrastiv analys och performansanalys. Här presenteras även skillnaderna mellan den svenska och grekiska fonetiken som förväntas utgöra svårigheter hos en andraspråksinlärare i svenska med grekiska som modersmål. Här presenteras också möjliga förklaringar till fel och svårigheter hos andraspråksinlärare med grekiska som modersmål.

3.1 Kontrastiv analys

Det har debatterats om vilken roll primärspråket spelar vid inläring av ett andraspråk. Sedan 1940 och de två nästkommande decennierna användes den kontrastiva analysen inom andraspråksforskningen, särskilt inom fonologin (Hyltenstam & Lindberg, 2004).

Kontrastiv analys är en jämförande beskrivning av modersmålet och andraspråket och har som utgångspunkt den kontrastiva hypotesen, vilken innebär att olikheter mellan språken orsakar svårigheter i inläringen samt ger upphov till fel som återspeglas i primärspråket.

Genom att systematiskt jämföra primärspråket med målspråket ansågs man kunna förutsäga samt förklara andraspråksinlärarens svårigheter och förklara dessa. Inlärarens fel i sin andraspråksproduktion ansågs endast bero på modersmålet och var ett resultat av överföring av struktur och regler från modersmålet, medvetet eller omedvetet (Bergman, Sjöqvist, Bulow, & Ljung, 1992). I de fall dessa regler och strukturer stämde överens mellan första- och andraspråket och resultatet blev lyckat kallas det för *transfer* (Bergman, Sjöqvist, Bulow, & Ljung, 1992) eller *facilitering* (Hyltenstam & Lindberg, Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle, 2004). Överföringen som medför fel kallas istället för *interferens*. Interferens är alltså ett resultat av att förstaspråket påverkar individens andraspråksinläring vilket Hyltenstam (2004) förklarar genom att andraspråksinläraren ”identifierar element i andraspråket med motsvarigheter i sitt primära språk och underkastar dem det primära språkets regler” (Hyltenstam & Lindberg, 2004, s. 31)

Under 1960-talet färdigställdes många kontrastiva beskrivningar för olika primär- och målspråk då dessa ansågs som grund till effektiv inläring (Hyltenstam & Lindberg, 2004) eftersom de delar av språket som inläraren behöver träna på isoleras och språkfel kunde förklaras och

förutsägas. Dock behöver inte förutsägelseerna stämma alltid då avvikelser i andraspråksinlärnarnas språk kan bero på andra orsaker.

3.1.1 Andra förklaringar till avvikelser i en andraspråksinlärares språk

Som nämndes ovan är interferens en orsak till varför fel uppstår i andraspråksinläringen. Enligt Hyltenstam (1996) finns det minst tre orsaker till som kan vara förklaring till avvikelser. Inläringsspråkets komplexitet spelar en stor roll för andraspråksinlärares. Då andraspråket anses vara komplext av inlärares och det finns undantag till reglerna, lär sig inlärares de generella reglerna. Med hjälp av övergeneraliseringar strävar inlärares att göra det nya språkets regler så generella som möjligt för att förenkla språket.

I en kommunikationssituation, och särskilt i en spontan sådan används förenklingar av språket genom att utlämna vissa detaljer som egentligen inte stör kommunikationen och som inte behövs för att kommunicera.

Ytterligare en orsak till avvikelser kan också vara undervisningsättet (Hyltenstam, Svenska i invandraperspektiv, 1996). Språkstrukturer kan ha presenterats på ett sätt att inlärares har tolkat dem felaktigt.

3.2 Performansanalys

För att dokumentera språkfel och möjliga orsaker till dessa kan man göra en *felanalys*. Felanalysen utgår från observationer och fokuserar på avvikelser som sker i andraspråksinlärares språkproduktion. En modernare version av felanalys är den så kallade *performansanalysen* där man inte fokuserar endast på fel, utan både på den positiva och negativa transfer (Bergman, Sjöqvist, Bulow, & Ljung, 1992). Performansanalysen handlar mer om att se andraspråksinläring som en dynamisk process där inlärares prövar hypoteser om målspråket som senare omprövas och revideras med mål att inlärares regler till slut ska sammanfalla med målspråkets (Hyltenstam & Lindberg, 2004). Performansanalysen ger en mer nyanserad beskrivning av inlärares språkutveckling .

3.3 Det grekiska fonetiska systemet

Nedan finns att läsa en kort historik om det grekiska språket. Sedan sammanfattar jag det grekiska fonologiska systemet, för vilket det finns

en utförligare beskrivning i tabellform i bilaga 2, 3 och 4. Jag tar upp de väsentliga skillnaderna som finns mellan den svenska och grekiska fonologin vilka jag antar kan komma att utgöra svårigheter för mina informanter.

3.3.1 Kort om grekiska språket

Grekiska är Europas äldsta språk och minnesmärken som hittats i Peloponnesos och Kreta dateras till 1400-1200 före Kristus. De flesta känner till Iliaden och Odysseen, två epos skrivna av Homeros, som är den äldsta grekiska och därmed även den äldsta europeiska litteraturen från ca 700 före Kristus. Det grekiska alfabetet skapades 800 före Kristus och detta alfabet grundade latinalfabetet genom att grekiska kolonier kom i kontakt med södra Italien. Genom Kristendomens spridande kom det latinska alfabetet också till Sverige (Ruge, 1984).

Redan sedan antiken har det rått *diglossi* (tvåspråkighet) i Grekland vilket innebär att förutom det naturliga modersmålet används också en äldre, konstlad variant av samma språk. Fram till cirka 300 f.Kr. var klassisk grekiska det språket som användes inom antika Grekland medan grekiska Koine (en gemensam dialekt) var ett lingua franca till och med romartiden. I modern tid var det naturliga språket det så kallade dimotiki (folkets språk) och det konstlade språket katharevousa (rent språk), vilket talades endast av de lärda och präster, och användes som skriftspråk av dem (Ruge, 1984).

Den moderna grekiskan – nygrekiska – som talas i Grekland nu är en utveckling av Koine och alltså av den klassiska grekiskan. Nygrekiska skiljer sig från klassiska grekiskan dels genom påverkan av andra språk under medeltiden, och dels genom stora förändringar av grammatiken.

Nygrekiska är ett indoeuropeiskt språk som talas av ungefär 13 miljoner människor. Det grekiska språket dimotiki (folkets språk) är officiellt språk i Grekland och Cypern och skrivs med det grekiska alfabetet (Ruge, 1984).

3.3.2 Skillnader mellan det svenska och grekiska fonologiska systemet

Nygrekiskan har totalt 25 fonem varav fem vokalfonem och 20 konsonantfonem (Μποτινης, 2009). Av dessa 25 fonem är tio bokstavskombinationer, dvs. nya fonem som uppstår då man kombinerar bokstäver. I bilagorna 2, 3 och 4 finns beskrivning av grekiskans alla fonem.

De främsta skillnaderna som finns mellan det svenska och grekiska fonologiska systemet presenteras nedan i punktform. Inom parentes och fetstil i slutet på varje stycke namnger jag fenomenet så som det kommer att betecknas i mitt analyschema i tabell 1 och 2.

För att markera fonem kommer jag att använda markeringen //.

Konsonanter

- S-ljudet är dentalt i svenskan, men alveolart i grekiskan (Bannert, 1990), vilket kan göra att greker uttalar det svenska s-et alveolart och att det låter lite ”tyngre”. (**s-ljudet**)
- De grekiska tonlösa klusilerna /p/, /t/ och /k/ är oaspirerade (Bannert, 1990) till skillnad från svenskans som följs av aspiration (en kort utandningsfas innan en följande vokal uttalas). (**Avsaknad av aspiration**)
- Det grekiska s-ljudet blir tonande (och uttalas som engelskans z i zebra) om det följs av en tonande konsonant förutom /l/ (Bannert, 1990). Samma gäller om ett s-ljud kommer i slutet av ett ord och påföljande ord börjar med en tonande konsonant. (**s-toning**)
- Ett fenomen som uppstår i grekiskan är palatalisering. Detta uppstår då ett j-ljud hörs i slutet av en vokal, på grund av att den palatala vokalen påverkar den föregående vokalen via en velar konsonant. Exempelvis blir det grekiska k-ljudet till /ç/, det grekiska g-ljudet blir /j/, det grekiska n-ljudet blir /ɲ/ och det grekiska l-ljudet blir /λ/ framför /i/ eller /e/. (**palatalisering**)
- /h/-ljudet finns inte i grekiskan. Däremot finns ett tyngre ljud, /x/. Det kan innebära svårigheter vid uttal av h-ljud. (**h-skärpning**)
- Tonlösa obstruenter (frikativor och affrikator) blir tonande när de följs av tonande obstruent (Bannert, 1990). Till exempel: **fo**tboll blir **fo**dboll (**Stämtonsassimilation**)
- Ljuden /b/, /d/ och /g/ existerar i grekiskan endast i kombination och efter nasalt ljud, till exempel **and**io (αντίο), **mp**oro (μπορώ).

Samma regel gäller vid ordgränser, när talet flyter på. Greker kan ha svårt att uttala b, d och g utan att lägga till ett nasalt ljud framför så att det låter som /mb/, /nd/ eller /ngg/. Detta gör att greker har svårt att skilja på d – nd , b – mb och g – ng (Bannert, 1990). De inlånade italienska orden *vedetta* och *vendetta* som betyder filmstjärna respektive blodshämnd skrivs på samma sätt på grekiska, βεντέτα (Ruge, 1984). Ett exempel på det ovanstående är att greker kan ha svårigheter i att skilja på *sänder* och *center*, då de uttalar både /nd/ och /nt/ som /nd/ eller /d/ (**klusiltoning**). I grekiskan sker det klusiltoning vid kombination av nasal och klusil (Bannert, 1990). Exempelvis uttalas ordet λάμπα som lamba, även fast det stavas lampa.

- Grekiskan saknar alveopalataler, som även kallas för sje-ljud. Därför kan det vara svårt för greker att skilja på exempelvis orden sal-sjal. (**sje-ljud**)
- Ytterligare en svårighet kan vara ngg-ljudet (Bannert, 1990), dvs. att pengar uttalas som peng-gar. (**ngg-ljudet**)

Vokaler

- Grekiskan har inte långa vokaler (Ruge, 1984), vilket innebär en svårighet för greker att skilja på sil-sill, reta-rätta. I grekiskan är vokaler halvlånga när de betonas, annars är de korta. (**Långa vokaler**)
- Grekiskan har fem vokalfonem: /a/, /ε/, /i/, /o/ och /u/. Grekiskan saknar vokalerna u, y, å och ö, vilket kan orsaka svårigheter vid uttalet av dessa. (**Läpprundning**)

4. Material och metod

Nedan beskriver jag närmare materialet för detta arbete och presenterar mitt val av metoder.

4.1 Material

4.1.1 Informanterna

För den här studien valde jag att undersöka uttalet hos vuxna med grekiska som modersmål och svenska som andraspråk. Informanterna flyttade från Grekland till Sverige på grund av olika orsaker, exempelvis arbete, kärlek, eller förändrade familjeförhållanden. Åldern då informanterna flyttade till Sverige varierar mellan 22 och 60 år. Även utbildningsbakgrund varierar i antal år. Informanterna har också kommit olika långt med sin svenskutbildning och deras kunskaper i svenska varierade stort. Alla informanter i denna studie lärde sig svenska i vuxen ålder. Information om informanterna finns i Bilaga 5.

4.1.2 Testet

Inspirerad av Bannert (1990) har jag använt två uppgifter som grund till min undersökning. Första uppgiften är en text som finns i boken "Bland tomtar och troll" (1970). Jag valde en av sagorna, *Pojken som kunde tala latin* av Carsten Ström, sammanfattade den för att göra den kortare och redigerade den på ett sätt så att det skulle inkludera vissa "fällor" för mina grekiska informanter. Med fällor menas fonemljudd och kombinationer av ljud som kan tänkas vara svårt att uttala för en andraspråksinlärare med grekiska som modersmål. I texten återfinns bland annat sje-ljud (stjärnorna, sjal), långa vokaler (Karl, gå, höger, lysa), s-ljud (salen), läpprundning (lynne, bugade), fällor för s-toning (svårigheter, alldeles dåsig), och fällor för avsaknad av aspiration (latin, kaffe). Dessutom finns det fällor för h-skärpning (hår, hans), klusiltoning (vänta, tjock bok), stämtonsassimilation (sytt den), ngg-ljud (pengar) och palatalisering (mening, tokig). Den första uppgiften testade det styrda talet då informanterna fick läsa upp texten. Andra uppgiften var ett test på det fria, icke-styrda talet då informanterna fick återberätta texten med egna ord. Texten som användes i testet finns under Bilaga 1.

4.2 Metod

4.2.1 Metodisk ansats

I det här arbetet har jag valt att arbeta med kvalitativa undersökningsmetoder med vissa kvantitativa inslag. Jag har genomfört intervjuer samt gjort en kontrastiv analys av det svenska och grekiska fonologiska systemet samt en performansanalys. Mina resultat presenteras med hjälp av tabeller och diagram (kvantitativa inslag).

Jag valde kvalitativa undersökningsmetoder (kontrastiv analys, intervjuer och senare performansanalys) för att få en djupare kunskap om vilka svårigheter en inlärare av det svenska språket med grekiska som modersmål kan möta. För att kunna jämföra resultaten har jag använt mig av tabeller och diagram (kvantitativa inslag).

4.2.2 Urvalskriterier och avgränsningar

När jag valde mina åtta informanter använde jag mig av en icke slumpmässig urvalsteknik (Bryman, 2007) som kallas för bekvämlighetsurval. Jag använde mig av mina kontakter för att få kontakt med greker.

Jag har avgränsat mig till endast det fonologiska perspektivet och utelämnat andra aspekter så som prosodi, betoning och intonation. Jag har koncentrerat mig på fonemens enskilda ljud.

4.2.3 Genomförande

Jag började med att, med hjälp av relevant litteratur på svenska och grekiska, undersöka vilka fonologiska skillnader som finns mellan de två språken. Dessa skillnader och alltså tänkbara orsaker till interferens sammanställde jag i ett schema, som finns under Bilaga 2, 3 och 4. Inför intervjun förberedde jag testet som baserades på en text som jag tog ur sagoboken ”Bland tomtar och troll”. Jag förkortade den och redigerade den så att den skulle innehålla vissa ”fällor” för mina informanter.

Nästa steg var att kontakta informanterna för att träffa dem för en intervju. När jag träffade dem berättade jag syftet med min intervju, om testet och syftet med mitt arbete. Informanterna fick först förbereda sig genom att läsa textmaterialet före inspelningen. De fick använda lexikon, skriva översättningar, skriva ner stödord och fråga mig om det var något de inte förstod. De fick själva bestämma hur lång tid de

behövde för den förberedelsen. Syftet med förberedelsen var att de skulle känna sig säkra på materialet och för att de inte skulle göra fel på grund av att de inte förstod. En annan orsak till förberedelsen var för att minska känslan av stress i testsituationen.

Före första intervjun gjorde jag en provintervju med en kollega. Detta för att se om min text var förståelig, om det var något i min redigering som inte stämde och för att se om ljudkvaliteten var bra. Provintervjun har inte tagits med i resultatet, utan användes endast som ett redskap för att testa metoden.

Jag började intervjun med några frågor om informanterna och deras bakgrund vad gäller faktorer som eventuellt påverkar språkinläringen så som ålder, utbildningsbakgrund m.m. Sedan fick informanterna när de kände sig beredda läsa upp texten i eget tempo (första uppgiften). Vidare fick de återberätta texten för mig med egna ord. Om de fastnade fick de hjälp av mig med stödfrågor, då syftet inte var att informanterna skulle komma ihåg texten utantill, utan att de skulle tala fritt. Informanterna spelades in (Paulsson, 1999) med hjälp av datorprogrammet Audacity. Inspelningen var ett orosmoment för informanterna och jag kunde förstå att de blev nervösa och att det kändes som en testsituation.

Efter inspelningen har jag mycket noggrant lyssnat på informanterna och noterat fel och rätt i mitt schema som en performansanalys. Med hjälp av det schemat har jag försökt besvara mina frågeställningar.

4.3 Etiska aspekter

Enligt Vetenskapsrådet måste fyra krav uppfyllas vid forskning. Dessa fyra krav är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Informationskravet (Vetenskapsrådet) innebär att undersökaren måste informera de berörda i studien om syftet med undersökningen samt villkoren för den. Samtyckeskravet innebär att de personer som är med i studien själva får bestämma om de vill medverka. Enligt Vetenskapsrådet kan samtycke fås av företrädare för undersökningens deltagare om undersökningen inte innebär ämnen som är privata eller etiskt känsliga. Vidare betyder konfidentialitetskravet att personerna som deltar i studien ska ges största möjliga konfidentialitet och uppgifter ska förvaras på ett sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av dem. Sist men inte minst finns nyttjandekravet som innebär att uppgifter som insamlats skall användas enbart för forskningssyfte.

Inför min studie presenterade jag mig för informanterna och berättade om mitt arbete och vad jag vill undersöka (Informationskravet). Jag förklarade att det är frivilligt att delta och att informationen jag kommer att samla in kommer att användas enbart för forskning. Jag fick deras samtycke för att intervjua dem och genomföra min studie (Samtyckeskravet). Jag har valt att anonymisera informanterna för att ge de personer som medverkat i min studie största möjliga konfidentialitet (Konfidentialitetskravet). Då rapporten är godkänd avser jag att förstöra allt insamlat material (Nyttjandekravet).

5. Resultat

Jag har undersökt de variabler som togs fram i den kontrastiva analysen. Nedan redovisas resultaten från den kontrastiva analysen och perfonansanalysen med intervjuerna som grund. Vid avlyssningen av det inspelade materialet visade sig att de uttalssvårigheter som förekommer i den upplästa texten, finns även i det spontana talet. Resultatet som redovisas nedan gäller därför både det styrda och det spontana talet. Enda skillnaden var att avvikelserna i det spontana talet var mer distinkta.

5.1 Vilka fonetiska fel kan man förutsäga utifrån skillnader mellan det svenska och grekiska fonetiska systemet?

Under kapitel 3.3.2 redovisades skillnader mellan det svenska och grekiska fonetiska systemet genom en kontrastiv analys. På detta sätt kan man förutsäga vilka svårigheter en andraspråksinlärare kan komma att möta på vägen till sitt andraspråk.

De svårigheter som kan förutsägas vad gäller konsonanter är klusiltoning i form av att b, d och g uttalas som /mb/, /nd/ och /ngg/. S-ljudet kan komma att uttalas alveolart, dvs. djupare än svenskans som uttalas dentalt. Då grekiskans tonlösa klusiler p, t och k är oaspirerade, förväntas dessa vara oaspirerade även i det svenska uttalet. Grekiskans s-ljud blir tonande då det följs av en tonande konsonant (förutom l) vilket förväntas ske även när andraspråksinläraren ska uttala ljudet på svenska. Det finns även en risk för palatalisering vid uttal av en palatal vokal som efterföljer en velar konsonant då det sker i grekiskan. Andra fenomen som kan uppstå på grund av regler i primärspråket är h-skärpning och stämtonsassimilation (tonlösa obstruenter som följs av tonande blir tonande). Sje-ljudet som inte finns i grekiskan förväntas vara svårt och detsamma gäller ngg-ljudet.

De svårigheter som förväntas vad gäller vokaler är uttalet av de rundade vokalerna (u, y å och ö) då dessa inte finns i grekiskan, samt svårigheter med långa vokaler eftersom grekiskans vokaler är havlånga eller korta, aldrig långa.

5.2 Vilka fonetiska avvikelser gör studiens informanter i det styrda och spontana talet? Finns det vissa fel som är mer frekventa än andra? Om ja, vilka är dessa fel?

Här presenteras resultatet från den kontrastiva fonetiska analysen samt performansanalysen av de inspelade talen.

5.2.1 Fonetiska avvikelser som resultat från intervjuerna

Nedan presenteras avvikelserna som informanterna gjorde under testet. Jag börjar med att presentera resultatet i en tabell där varje enskild informants avvikelser kan utläsas under varje rubrik.

För varje avvikelse har jag antecknat om informanten behärskar fenomenet helt, delvis eller inte alls. Då informanten behärskar fenomenet som en infödd eller näst intill det har jag ansett att informanten *behärskar helt* (BH). Då jag skriver att informanten *behärskar delvis* (BD), menar jag att avvikelser förekommer i uttalet i en sådan utsträckning att det ”hörs”, men att det ändå inte stör kommunikationen. I de fall jag skriver att informanten *behärskar ej* (BE) innebär det att avvikelsen hörs tydligt och att det i vissa fall skulle kunna störa kommunikationen med en infödd.

Tabell 1. Avvikelser för respektive informant

	S-ljudet	Avsaknad av aspiration	s-toning	Palatalisering	h-skärpning	Stämtonssamimilation	Klusiltoning	Sje-ljudet	ngg-ljudet	Långa vokaler	Läpprundning
Informant A	BH	BE	BH	BH	BE	BH	BH	BD	BD	BE	BD
Informant B	BH	BE	BH	BH	BD	BD	BH	BH	BD	BD	BD
Informant C	BH	BE	BH	BH	BD	BD	BH	BH	BD	BD	BD
Informant D	BD	BE	BH	BH	BE	BH	BD	BE	BH	BE	BD
Informant E	BH	BE	BH	BH	BH	BH	BD	BD	BH	BD	BD
Informant F	BH	BH	BD	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BD	BH
Informant G	BH	BH	BD	BH	BH	BH	BD	BD	BH	BD	BH
Informant H	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BH	BH

I följande stycken förtydligar jag kortfattat resultaten för varje informant.

Informant A saknar aspiration och det hörs tydligt då han uttalar K-arl. Han har svårt att uttala långa vokaler. Ibland blir själva uttalet av fonemet rätt, men längden fel. Han har svårt för läpprundade vokaler: y blir i, u blir o. Ö och å är bra, och e är bäst. Han har stark h-skärpning och sje-ljudet blir dentalt s.

Han har stark h-skärpning. Vid sje-ljud använder han dentalt s. Andra avvikelser som inte fanns med i analys-schemat var svårigheter vid uttalet av /rI/, /rn/, /rs/, och att sje-ljud blir som ett grekiskt /χ/ före mjuk vokal.

Informant B gör skillnad på långa och korta vokaler, men de långa blir halvlånga istället för långa. Han har inga svårigheter med det dentala s-ljudet. Han har en lätt h-skärpning men det hörs att /h/ följt av mjuk vokal blir samma som grekiskans /χ/. Även denne informant saknar aspiration. Vokalerna å, y och ö låter bra men han har svårt för u.

Även informant C saknar aspiration och har svårt att skilja på långa och korta vokaler, alla vokaler låter korta. Även här händer det att y blir i, u blir o. Däremot är det inga problem med ö och å. Hon har ett bra sje-ljud, förutom just med order stjärnorna då det låter som ett grekiskt /χɛ/. Här hörs också stämtonsassimilation, ”sytt den” blir ”sydd den”.

Informant D saknar också aspiration och använder endast korta vokaler. Även här blir u till o och y till i. Han har en stark h-skärpning och svårigheter med sje-ljudet. Vokalerna å och ö låter bra. S-ljudet är varken alveolart som i grekiskan eller dentalt som i svenskan utan något mitt emellan.

Informant E saknar aspiration. Han använder långa vokaler, men inte alltid. Även i detta fall blir u till o och y till i. Det hörs ingen h-skärpning och informanten har inga svårigheter med sje- eller s-ljudet. Inga svårigheter finns vid uttal av å och ö.

Informant F har aspiration och inga svårigheter vid läpprundning. Det finns heller inga svårigheter vid s-ljudet, h-ljudet och sje-ljudet. De avvikelser som finns är att långa vokaler används som halvlånga och svårigheter finns vid uttalet av långt u.

Avvikelseerna som informant G gör är en svag s-toning, svag klusiltoning samt att vissa vokaler uttalas som halvlånga istället för långa. Det finns även en svårighet med att uttala /rI/. Annars pratar informant G näst intill brytningsfritt.

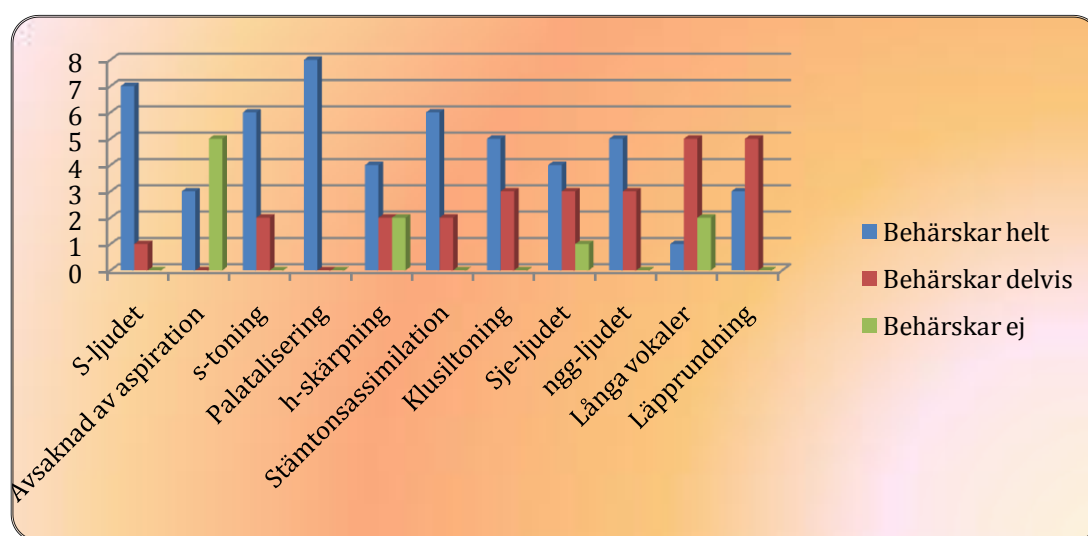
Under intervjun med informant H finns inga avvikelser, informanten pratar svenska utan någon brytning.

Tabell 2. Avvikelser - sammanfattning

	S-ljudet	Avsaknad av aspiration	s-toning	Palatalisering	h-skärpning	Stämtonssamimilation	Klusiltoning	Sje-ljudet	ngg-ljudet	Långa vokaler	Läpprundning
Behärskar helt	7	3	6	8	4	6	5	4	5	1	3
Behärskar delvis	1	0	2	0	2	2	3	3	3	5	5
Behärskar ej	0	5	0	0	2	0	0	1	0	2	0

Nedan följer ett diagram som sammanfattar resultatet från intervjuerna med mina informanter.

Diagram 1. Testets resultat

5.2.2 Informanternas mest frekventa och mindre frekventa fel

Som kan utläsas av diagrammet är avsaknad av aspiration den mest frekventa avvikelser, vilken fem av åtta informanter inte behärskar alls. Istället för K^halle uttalar det K-alle av informanterna till exempel. Här verkar det som att man antingen behärskar eller behärskar ej aspiration, då inga informanter hamnar i kategorin ”behärskar delvis”.

Andra avvikelser som är bland de mest frekventa är vokalerna. Att uttala långa vokaler är svårt för sju av åtta informanter. Det är bara en

informant som behärskar långa vokaler helt, och hon pratar brytningsfri svenska. Av resten av informanterna är det två som inte behärskar långa vokaler alls och fem behärskar det delvis. Dessa informanter gör skillnad på långa och korta vokaler, men de långa uttalas av informanterna som halvlånga istället för långa.

Även läpprundning är en frekvent avvikelse. Rundade vokaler verkar vara svårt för informanterna och man hör avvikelser särskilt i uttalet av vokaler u, å, y och ö. Det är endast tre av åtta som behärskar läpprundning helt.

Några mindre frekventa fel är sje-ljudet och h-ljudet. Hälften av informanterna behärskar helt dessa ljud. Både sje- och h-ljudet uttalas tyngre än vad de ska, som ett grekiskt χ .

Två av de mindre frekventa felen är klusiltoning och ngg-ljudet som uttalas tyngre.

5.2.3 Vilka rätt gör informanterna i det styrda och spontana talet?

S-ljudet uttalas som ovan nämnt alveolart i grekiskan och dentalt i svenskan. Sju av åtta informanter behärskar det dentala s-ljudet helt och endast en behärskar det delvis. Den sistnämnda informanten uttalar s-ljudet på ett sätt mitt emellan dentalt och alveolart.

Alla informanter behärskar palataliseringen, avsaknaden av palataliseringen i svenskan.

I grekiskan blir s-ljudet tonande då det följs av en annan tonande konsonant. Det är endast två av åtta informanter som göra detta även i svenskan, medan sex av dem behärskar det helt.

Stämtonsassimilationen behärskas också helt av sex informanter medan endast två behärskar det delvis.

6. Diskussion och slutsatser

6.1 Slutsatser

Resultatet visade att informanterna gjorde de fel som förväntades med tanke på den kontrastiva analysen. Kategorierna inom vilka informanterna avvek mest frekvent var avsaknad av aspiration, samt uttalet av vokaler (långa vokaler och läpprundning). De mindre frekventa avvikelserna var sje-, ngg- och h-ljudet samt klusiltoning. Det som ingen informant hade svårighet med var palataliseringen. De mest frekventa rätt var s-toningen, s-ljudet samt stämtonsassimilationen.

6.2 Metoddiskussion

Min avsikt var att undersöka vilka svårigheter inlärare med grekiska som modersmål får vid inläring av svenska som andraspråk. Intervjuerna fungerade bra även om de flesta av informanterna var stressade och nervösa inför dem.

Jag anser reliabiliteten i min studie hög, då jag har försökt ta en objektiv ställning vid bearbetandet av resultaten. Även om jag hade vissa förutfattade meningar om hur resultatet skulle se ut, borde det inte ha påverkat resultatet eftersom det handlar om inspelat material som jag avlyssnat flera gånger och analyserat.

Validitet innebär till vilken grad det som avser att undersökas verkligen har undersökts (Patel & Davidsson, 2002) och delas in i innehållsvaliditet och begreppsvaliditet. Innehållsvaliditet svarar på frågan om innehållet täcker det som avser att undersökas. Angående innehållsvaliditet anser jag att jag har undersökt det begränsade område jag planerade att undersöka. Begreppsvaliditeten betyder att begreppen som används i studien har definierats på ett förståeligt sätt. För att uppfylla det kravet har jag bett två kollegor som ej arbetar med svenska som andraspråk läsa mitt arbete och fått respons att de upplever att de förstår de begrepp som används i studien.

Jag är medveten om att det inte är möjligt generalisera resultaten och dra slutsatsen att informanternas avvikelser är typiska för alla grekisktalande. Min avsikt var att undersöka en liten grupp av grekisktalande informanter.

6.3 Resultatdiskussion

Min avsikt med detta arbete var att undersöka hur informanter med grekiska som modermål behandlade svenskan som inlärningsspråk vad gäller uttalet. Det är viktigt att känna till orsaker till inlärares avvikelser för att bearbetas och behandlas på rätt sätt (Hyltenstam, 1996).

Det som syns tydligt från resultatet är att den kontrastiva analysens förutsägningar om svårigheter som en grekisk andraspråksinlärare kan möta vid svenskinlärningen stämde bra. Alla fel som förutsades med hjälp av den kontrastiva analysen finns representerade i resultatet, förutom palataliseringen. Palatalisering förekommer ofta i det grekiska språket. Ändå fanns det ingen informant som gjorde fel i detta. En intressant fråga är hur det kommer sig. En orsak kan vara dialektal. Under mina intervjuer tog jag inte hänsyn till och frågade inte mina informanter vilket område i Grekland de kom ifrån. Palataliseringen låter mycket tyngre i exempelvis kretensisk grekiska.

De rätt som informanterna gör är förutom palatalisering s-ljudet, s-toning och stämtonsassimilationen. En förklaring till att informanterna inte har svårigheter med detta kan vara engelskans påverkan i det grekiska samhället. Program på TV är inte dubbade, elever lär sig engelska redan i ettan i grundskolan samtidigt som grekerna utsätts för engelskan genom turismen. Detta medför att de flesta – redan som barn – lär sig engelska och de fonetiska strukturer som engelskan har. Då just stämtonsassimilation, s-toning och dentalt s-ljud även förekommer i engelskan, skulle man kunna anta att det kan vara en förklaring till att det inte upplevs som svårt.

Jag tolkar underlaget i min undersökning som att den huvudsakliga orsaken är skillnaderna mellan de två språken. Att resultatet från den kontrastiva analysen stämmer så bra överens med de faktiska avvikelserna visar att avvikelserna beror på just interferens, det vill säga överföring från primärspråket till andraspråket på ett felaktigt sätt (Hyltenstam & Lindberg, 2004).

Det är viktigt att inte glömma att avvikelser är en del av lärandeprocessen av ett andraspråk (Hyltenstam, 1996). Att man gör fel nu, behöver inte betyda att man kommer att göra samma fel efter en längre inlärningstid. Vuxna förlitar sig oftare på regler jämfört med barn, eftersom de redan har ett uppbyggt språkssystem vilket leder till övergeneraliseringar för att förenkla kommunikationen till en början.

Enligt Hyltenstam (1996) förenklar det undervisningen för läraren att man har kunskaper i hur språket är uppbyggt. Tre sätt man kan göra

detta på är genom att använda sig av kontrastiva analyser, en beskrivning av det aktuella primärspråket och genom information från eleverna själva. Genom att fråga eleven själv får man inte bara värdefull information om språket, utan höjer elevens medvetenhet om hur språken är uppbyggda samt belyser relationen mellan modersmålet och inlärningspråket. Det blir därmed ett ge- och ta-förhållande mellan läraren och eleven.

Självklart kan man tycka att det är omöjligt för läraren att ha kunskap om alla elevers modersmålsstrukturer, särskilt då vi idag handskas med väldigt heterogena grupper. Därför är det viktigt att läraren har generella kunskaper om interferens och språktypologi samt om problem och avvikelser som uppstår är interferens eller utvecklingsstrukturer, alltså en naturlig del i inlärningsprocessen av andraspråket.

6.4 Fortsatt forskning

Ett förslag inför fortsatt forskning är att undersöka fonetiken med hänsyn till ordbetoning, prosodi och intonation. Ett annat förslag är att undersöka en grupp informanter under en inlärningsperiod för att se utvecklingen av den fonetiska strukturen i deras andraspråksinlärn timer.

Andra intressanta frågeställningar är hur mycket betydelse det finns i att man pratar fler språk än sitt förstaspråk. Är det så att man utvecklar en "vana" i att växla uttalsstrukturer i olika språk? Har det någon betydelse om omgivningen pratar andraspråket och att man utsätts för det i sin vardag? Sker den fonetiska utvecklingen i snabbare takt då? Har det någon betydelse hur mycket svenska man läser, eller i vilket takt man läser?

Litteraturförteckning

- Bannert, R. (1990). *På väg mot svenskt uttal*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergman, P., Sjöqvist, L., Bulow, K., & Ljung, B. (1992). *Två flugor i en smäll*. Stockholm: Liber AB.
- Botinis, A. (2009). *Fonitiki tis ellinikis*. Aten: Leader Books.
- Carlström, I., & Hagman, L.-P. (1995). *Metodik för utvecklingsarbete och utvärdering*. Göteborg: Akademiförlaget.
- Hyltenstam, K. (1996). *Svenska i invandrarperspektiv*. Malmö: Gleerups.
- Hyltenstam, K., & Lindberg, I. (2004). *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Håkansson, M., & Stenquist, A. (1999). *Om uttal*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Jarrick, A., & Josephson, O. (1988). *Från tanke till text*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, B., & Svedner, P. O. (2006). *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsföretaget i Uppsala AB.
- Lundström-Holmberg, E., & af Trampe, P. (2001). *Elementär fonetik*. Lund: Studentlitteratur.
- Μποτινης, Α. (2009). *Φωνητική της ελληνικής*. Athens: Leader books.
- Nespor, M. (1993). *Fonologia*. Athen: Ekdoseis Pataki.
- Νεσπορ, Μ. (1993). *Φωνολογία*. Αθηνά: Εκδόσεις Πατάκη.
- Patel, R., & Davidsson, B. (2002). *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Paulsson, U. (1999). *Uppsatser och rapporter - med eller utan uppdragsgivare*. Lund: Studentlitteratur.

Ruge, H. (1984). *Nygrekisk språklära*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [110917]

Bilagor 1 - 5

Bilagor

Bilaga 1

Uppgift 1 – Styrt tal

Karl och stjärnorna

Det var en gång en man som hette Karl. Han hade mörkt hår och lysande blå ögon. När hans mamma och pappa var döda blev det så tomt att han bestämde sig för att gå ut i världen och söka sin lycka. Det enda han tog med sig var sitt goda förstånd, sitt glada lynne och en väska med mat.

Åt vilket håll skulle han gå? Till vänster var vägen fin och bred mot slätten, och till höger genom skogen var vägen smal och knagglig. Men över skogen brukade stjärnorna lysa så vackert och det fanns säkert något underbart på andra sidan skogen som bara stjärnorna kunde se. Han tänkte på en mening som hans farfar hade lärt honom säga: "Per aspera ad astra"! Det var latin och betyder "Genom svårigheter mot stjärnorna!".

När Karl berättade om sin plan för grannflickan Lotta, sa hon att han var tokig. Hon visste inte om hon skulle låta honom gå. Men till slut sa hon att hon kommer att vänta hela vintern på honom, även om han skulle bli sen. Hon talade om för honom att hon skulle sända en ängel för att skydda honom. Där stod hon med sin gula sjal, sin fina hatt och sin långa kjol. Alla undrade om det var Lotta själv som hade sytt den. Hon vinkade till Karl, men vände sig om snabbt för att gömma tårarna.

Snart var Karl inne i skogen. Där träffade han en ugglan som satt på ett träd.

- Gokväll mor ugglan, sa Karl artigt och bugade.
- Gokväll min vän, sa ugglan. Vart ska du ta vägen?
- Ut i världen. Per aspera ad astra.
- Jag ska hjälpa dig, en så artig ung man, sa ugglan.

Ugglan gav Karl en grå fjäder och sa att han kunde gnida den när han behövde hjälp, så skulle ugglan komma snabbt och hjälpa honom. Karl tackade vänligt och fortsatte sin vandring.

Han kom fram till en stor och rik gård. Han gick in i storstugan och där satt en äldre man med mustasch och en stor guldkedja runt halsen. Karl hälsade artigt.

- Vad är du för en man och vad har du för ärende, frågade den gamla mannen.
- Karl heter jag och jag är på väg ut i världen. Per aspera ad astra.
- Du talar ju latin, som en professor!
- Ja, medgav Karl. Jag talar latin som en infödd.
- Det skulle vara något för min pojke. Om du vill lära honom latin ska du få lön för mödan, sa storbonden.

Karl stannade på gården och lärde storbondens son latin. Efter tjugo dagar kunde pojken tala lite latin. Bonden var nöjd och funderade mycket på vad han skulle ge Karl för lön. Till slut tog han Karl med sig till en gammal skräpkammare på vinden. Karl fick där välja en sak att ta med sig, vilken som helst. Karl gick runt och letade. Det fanns en stor lampa, en tjock bok som verkade tråkig och en klocka som hade gått sönder. Han gick runt i den stora salen så länge att han blev alldeles dåsig. Till slut hittade han en rostig kaffekvarn. Han vred några varv på handtaget. När han drog ut lådan nedtill fann han att kvarnen hade malt lådan full med guld! Karl bestämde sig att det var det han skulle ha. Han stoppade den i sin väska och fortsatte sin vandring. Snart kom han till Kungens stad, och där tog han vägen upp till slottet. Han klev in i stora rummet, och där satt kungen på sin tron, med sina ministrar runt omkring sig. Alla hade långa skägg och såg ledsna och sura ut.

- God dag Kungen, sa Karl.
- Vem är du och vad är ditt ärende, frågade Kungen.
- Jag heter Karl och jag är på väg ut i vida världen. Per aspera ad astra, svarade Karl.
- Stjärnorna, ja. De lyser nu men de slocknar snart här i vårt land. Snart är det slut med min makt. Men du är ung och smart. Kanske kan du hjälpa oss. Det andra landets kung planerar att anfälla oss. Mina soldater är för få och våra vapen är gamla. Att reparera allt skulle kosta mycket guld.
- Jag kan hjälpa er, sa Karl och undrade varför det fanns så mycket hat i världen.

Han tog fram sin kaffekvarn och började veva handtaget runt. Ut ur kvarnen kom massor med guld.

- Oj! Vill du låna mig den kanske vi kan rädda vårt land, sa Kungen.
- Självklart, sa Karl och bugade.

Plötsligt började ministrarna veva på kvarnen, andra stod beredda med stora säckar, och andra bar de fyllda säckarna till skattkammaren. Men Kungen var fortfarande orolig över en sak.

- Om vi bara visste när de tänker anfälla oss, sa Kungen.
- Den saken kan jag lösa, sa Karl.

Han tog upp den gråa fjädern som han fick av ugglan och gned den i handen. Genast kom ugglan.

- God dag Karl! Vad vill du mig?
- Vi vill veta fiendens planer, svarade Karl.

Ugglan ropade på sina vänner, alla ugglor i hela Sverige. De flög snabbt till fiendens land och lyssnade på alla samtal. Efter sju minuter visste de allt om

anfallet. När sedan fienderna stormade fram, möttes de av Karl och Kungen och hans förberedda män.

När de andra såg hur väl förberedda Kungen och hans män var, tappade de sitt mod och flydde tillbaka till sitt land. Kungen tog Karl i sin famn och grät av glädje.

- Du kan få min dotter och mitt rike och alla mina pengar, sa han.

Och det enda Karl kunde tänka på var Lotta och hennes röda strumpor.

- Stort tack för mig Kungen, men ta inte illa upp. Nu är det dags för mig att fortsätta till stjärnorna.

Karl tog en av kungens vita hästar och red iväg. Hemma står grannflickan Lotta och väntar. Hon vänder sig om och vinkar till Karl.

- Så fin du är Karl! Hittade du stjärnorna?
- Stjärnorna, skrattar Karl och lägger sin arm om henne. Stjärnorna, det är ju dina ögon det!

Uppgift 2 – Fritt tal

Återberätta kort det du har läst.

Bilaga 2

Tabell över grekiskans vokalljud

Grekiskan har fem vokalfonem, men tolv fonemgrafem varav fem bokstavskombinationer. Nedan följer en tabell över vokalljuden.

Grafem	Fonem	Allofoner	Namn	
A α	a		Alfa	Mycket öppen
E ε ΑΙ αι	ε		Epsilon Bokstavskombination	Öppen
H η Ι ι Υ υ ΕΙ ει ΥΙ υι ΟΙ οι	ι	i j: obetonat framför vokal dock ej efter tonlös konsonant, ej efter konsonant + r ç: obetonat framför vokal och samtidigt efter tonlös konsonant	Ita Iota Ipsilon Bokstavskombination Bokstavskombination Bokstavskombination	Sluten
Ο ο Ω ω	ο		Omikron Omega	Öppen

Förutom ovanstående grafem finns även bokstavskombinationen OY ου som ger fonemet /u/.

Bilaga 3

Grekiskan har 20 Konsonantfonem (Ruge, 1984). Tabellen nedan har sammanställts med hjälp av Ruge (1989) och Mpotinis (2009).

Inom parentes anges andra allofonens artikulationssätt.

Grafem	Fonem	Allofoner	Bokstav	Artikulationssätt/ Artikulationsställe
B β	v	-	Vita	Tonande frikativa - labial
Γ γ	γ	γ: Framför bakre vokal j: framför främre vokal	Gamma	Tonande frikativa – velar (palatal)
Δ δ	Δ	-	Delta	Tonande frikativa - dental
Z ζ	Z	-	Zita	Tonande frikativa - alveolar
Θ θ	Θ	-	Thita	Tonlös frikativa - dental
Κ κ	k	k: framför bakre vokal c: framför främre vokal	Kappa	Tonlös klusil – velar (palatal)
Λ λ	L	l: framför bakre vokaler λ: framför främre vokaler	Lamda	Tonande sonorant - lateral
M μ	m	-	Mi	Tonande sonorant – labial nasal
N ν	N	n ŋ: framför i- ljud	Ni	Tonande sonorant – nasal dental
Ξ ξ	Uttalas som k + s	-	Ksi	
Π π	p	-	Pi	Tonlös klusil -

				labial
P ρ	r	-	Rå	Tonande sonorant (tremulant) - alveolar
Σ σ ζ	s	s z: före tonande konsonant	Sigma	Tonlös frikativa - alveolar
T τ	t	-	Taf	Tonlös klusil - dental
Φ φ	f	-		Tonlös frikativa - labial
X χ	x	x: före bakre vokaler ç: före främre vokaler	Chi	Tonlös frikativa - velar (palatal)
Ψ ψ	Uttalas som p + s	-	Psi	

Ovanstående tabell visar att grekiskan har 15 fonem (i fetstil) som motsvaras av grafem i det grekiska alfabetet. De återstående 5 fonemen konstrueras med hjälp av bokstavskombinationer

Bilaga 4

Grekiskans bokstavskombinationer och uttalet av dessa

Grafem	Fonem	Allofoner
ΓΚ γκ ΓΓ γγ	g	g: före bakre vokaler och i början av ord ŋg: i mitten av ord ɟ: före främre vokaler och i början av ord
TS	ts	
TZ τζ	dz	
ΜΠ μπ	b	b: i början av ord mb: i mitten av ord
ΝΤ ντ	d	d: i början av ord nd: i mitten av ord

Bilaga 5

Informanterna

	Kön	Ankomst till Sverige / Ålder vid ankomst	Antal år i Sverige	Andra språk som informanten talar	Orsak för flytt	Svenskundervisning	Skolbakgrund Antal år
A	M	1998/41	13	Engelska, lite italienska	Ändrade familjeförhållanden	SFI ett par ggr i veckan under några år	13
B	M	2009/35	1	Engelska	Arbete/kärlek	några månader, intensivt	18
C	K	2008/28	2	Engelska	Arbete	Ca 6-8 v, intensivt	18
D	M	2008/ Ingen uppgift (mellan 25 och 35)	2	Engelska, lite franska	Arbete	Ca 5 mån, intensivt	18
E	K	2007/28	3	Engelska, tyska	Arbete	Ca 7 mån, intensivt	18
F	M	2007/27	3	Engelska	Arbete	Ca 1 år, intensivt	18
G	K	2008/27	1½	Engelska, franska, italienska	Arbete/kärlek	Ca 9 mån, intensivt	18
H	K	1994/22	16	Engelska, franska	Ändrade familjeförhållanden	Började i svensk skola då hon flyttade hit	15